

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi perspektifinde Türkiye’de Göç Etkinliği ve Nüfus Devinimi

Migration effectiveness and population turnover in Turkey in the perspective of address-based population registration system

Mustafa Köse *¹

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Ahmet Necdet Sezer Kampüsü, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Afyon

Öz: Doğum ve ölümlerin yanında en önemli nüfusun değişkenlerinden birisi de göçlerdir. Yerleşim birimlerinin toplam nüfusunun nitelik ve nicelik olarak değişmesinde nüfusun hareketli yapısı doğrudan etkilidir. İstatistiksel verilere göre Türkiye genelinde temelde sosyo-ekonomik ve siyasal zorunluluklardan dolayı kırsal karakterli yerleşim birimlerinden kentsel yerleşmelere 20.yüzyılın ortalarından itibaren kesintisiz olarak yoğun göçler yaşanmaktadır. Adrese Dayalı Nüfus kayıt sistemi (ADNKS) nüfus sorgulamaları 2017 yılında 2.684.820 bireyin bir yerleşim biriminden başka bir yerleşmeye göç ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla, Türkiye’de yerleşim birimlerine göre nüfusun yapısal değişiminde iç göçler en önemli parametre durumundadır. Diğer taraftan, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) veri tabanına göre Türkiye nüfusunun yaklaşık % 77,6’sının iç göçün çekim merkezleri olan büyükşehirlerde yaşadığı tespit edilmiştir. İllerin sosyo-ekonomik gelişmişliklerinin göç almada önemli motivasyon kaynağı olması Ankara, Kocaeli, Tekirdağ, Bursa, Antalya gibi illeri göç çeken iller sırlamasında üst sıralara taşımaktadır. Bu çalışmada yaygın olarak kullanılan göç ölçme yöntemleri (net göç ve net göç hızı) dışında “Göç Etkinliği” ve “Nüfus Devinimi” metotları kullanılarak yerleşim birimlerinde nüfus hareketlerinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, iç göçün kaynak ve hedef noktalarında toplam nüfus yapısına ve nüfus değişimine etkisinin ölçülmesi bu araştırmanın hedefleri arasındadır. Bu bağlamda TÜİK veri tabanı nüfus sorgulamalarından her il için elde edilen toplam nüfus ve göç verileri yıllara göre göç etkinliği ve nüfus devinim değerlerinin üretilmesinde kullanılmıştır. Sonuç olarak, iller bazında göç hareketleri analiz edilerek göç ölçme yöntemleriyle tespit edilen değerler haritalanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi, İç göçler, Göç etkinliği, Nüfus devinimi, Türkiye.

Abstract: Besides birth and death values, one of the most important population variables is immigration. The mobility of the population is directly affects the quality and quantity of total population of each settlement unit. According to statistical datasets, Turkey has generally experienced continuous intense migration from rural settlements to urban areas due to basic social, economic necessities and political reasons, since the mid-20th century. The Adrese Based Population Registration System (ADNKS) population collections shows that 2,684,820 individuals migrated from one settlement to another settlement in 2017. Therefore, internal migration is the most important parameter in structural change of population by settlement units in Turkey. On the other hand, Turkish Statistical Institute (TSI), datasets show that 77.6% of Turkey's total population currently live in metropolitan cities which are the in-migration centres. The socio-economic development of urban settlements is the most important motivation source in the internal migration movements. For this reason, the socio-economically developed provinces such as Ankara, Kocaeli, Tekirdağ, Bursa and Antalya have the highest number of internal immigration values. This study aims to analyse population movement of settlement units by using the methods of “Migration Effectiveness” and “Population Turnover” which are different from commonly used immigration measurement approaches (net migration and rate of net migration). Additionally,

* İletişim yazarı: Mustafa Köse, e-posta: mustafakose@aku.edu.tr

another purpose of the research is to measure the impact of internal migration in terms of population change and population structure on the source and destination area. In this context, the total population and migration data obtained for each province from TUIK population database were used to generate migration effectiveness and population turnover values by each year. As a result, immigration movements are analysed according to provinces and the values obtained by immigration measurement methods are mapped.

Keywords: *Address-based population registration system, Internal migration, Migration effectiveness, Population turnover, Turkey.*